

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu järjestö tai yhdistys

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Silta-Valmennusyhdistys pitää lähtökohtaisesti sosiaalihuollon palvelurakenteen kehittämistä kannatettavana, mutta lakiesitys kokonaisuudessaan on puutteellinen. Esityksessä on puutteita erityisesti pitkäkestoista ja monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden näkökulmasta. Silta-Valmennusyhdistys pitää huolestuttavana sitä, että kuntouttavan työtoiminnan lain kumoaminen ja sosiaalisen kuntoutuksen nykyisten rakenteiden muuttuminen tapahtuvat ilman riittävän selkeästi määriteltyjä ja resursoituja korvaavia palveluja. Tämä vaarantaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien asiakkaiden palvelujen jatkuvuuden, osallisuuden ja vaihteittaiset etenemispolut. Esityksessä uusi työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelu jää sisällöltään ja toteutukseltaan liian avoimeksi.

Monille henkilöille sosiaalinen kuntoutus ja kuntouttava työtoiminta ovat olleet keskeisiä matalan kynnyksen palveluja tilanteissa, joissa siirtyminen koulutukseen, työelämään tai muihin palveluihin edellyttää pitkäjänteistä, turvallista ja rinnalla kulkevaa tukea. Sosiaalihuollon palveluja tarvitsevilla henkilöillä on usein samanaikaisesti mielenterveyden, päihteiden käytön, toimintakyvyn, asumisen, toimeentulon ja osallisuuden haasteita, joiden ratkaiseminen edellyttää pitkäjänteistä, rinnalla kulkevaa ja yhteisöllistä tukea. Silta-Valmennusyhdistys pitää tärkeänä, että sosiaalihuollon palveluissa tunnistetaan nykyistä vahvemmin ihmisten yksilölliset elämäntilanteet sekä tarve turvallisiin ja vaihteittäisiin palvelupolkuihin. Erityinen huoli liittyy siihen, syntykö palvelujärjestelmään aukkoja tilanteissa, joissa henkilö ei kykene siirtymään suoraan kevyempiin palveluihin tai itsenäiseen asiointiin.

Tälläkään hetkellä kaikki hyvinvointialueet eivät kykene tarjoamaan tasavertaisesti palveluja työikäisten toimintakyvyn parantamiseksi. Lakiesityksessä ehdotetut radikaalit muutokset tarkoittavat väistämättä pitkäkestoisia katkoksia palvelujen järjestämiseen. Jos lakiehdotus etenee, tarvitaan valtakunnalliset ohjeistukset sekä riittävän pitkä siirtymäaika uusiin palveluihin siirryttäessä.

Lapsiperheiden näkökulmasta esityksessä on myönteistä pyrkimys vahvistaa perustason palveluja ja varhaista tukea. Samalla Silta-Valmennusyhdistys pitää tärkeänä, että perheiden tuen tarpeisiin vastataan riittävän varhain ja matalalla kynnyksellä. Riskinä on, että palvelujen resurssien heikentyminen johtaa tilanteiden vaikeutumiseen ennen kuin perheet saavat tarvitsemaansa apua.

Vammaisten henkilöiden näkökulmasta yhdistys korostaa yksilöllisen tuen, osallisuuden ja saavutettavien palvelujen merkitystä. Sosiaalihuollon palvelujen tulee aidosti tukea mahdollisuutta osallistua yhteiskuntaan omien voimavarojen mukaisesti, mutta muutokset eivät saa johtaa siihen, että vammaispalvelujen saatavuus tai jatkuvuus heikkenee henkilöillä, jotka tarvitsevat pitkäaikaista tukea arjessa selviytymiseen, toimintakyvyn ylläpitämiseen tai yhteiskunnalliseen osallisuuteen.

Lakiesitykset ovat tulossa voimaan kohtuuttoman nopeassa aikataulussa eikä hyvinvointialueilla ole tosiasiallisia mahdollisuuksia toteuttaa lakia sen astuessa

voimaan. Riittävä siirtymäaika on ehdoton edellytys. Lisäksi lain toimeenpanoa ja sen vaikutuksia on seurattava monipuolisesti.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että esitys vastaa sille asetettuihin tavoitteisiin vain osittain. Esityksen keinot jäävät osin riittämättömiksi erityisesti pitkäkestoista ja monialaista tukea tarvitsevien henkilöiden näkökulmasta. Silta-Valmennusyhdistys pitää tärkeänä, että sosiaalihuollossa turvataan riittävät resurssit, pitkäjänteinen tuki ja toimivat palvelupolut erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille, lapsiperheille ja vammaisille henkilöille. Nykyisessä muodossaan esitys ei riittävästi varmista palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, jatkuvuutta eikä asiakkaiden oikeutta tarpeenmukaiseen tukeen.

Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen poistuminen ilman vastaavan tasoisesti määritellyä palvelua heikentää tuen jatkuvuutta ja on ristiriidassa niiden tavoitteiden kanssa, jotka liittyvät varhaisen tuen vahvistamiseen, palvelukokonaisuuden toimivuuteen sekä asiakkaiden oikea-aikaiseen tukeen.

Palvelut ovat nyt jo eriytyneet alueellisesti epätasa-arvoisesti, lakiehdotuksen myötä eriytyminen syvenee vuosiksi eteenpäin.

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Silta-Valmennusyhdistys pitää esitystä lähtökohtaisesti kannatettavana. On tärkeää, että lainsäädännössä tunnustetaan henkilöt, jotka tarvitsevat pitkäkestoista, monialaista ja erityistä tukea. Määritelmä on nyt kuitenkin niin yleinen, että ohjausvaikutus lainsäädännön tasolla jää erittäin epäselväksi. Silta-Valmennusyhdistys korostaa, että erityisen tuen tunnustamisen tulee johtaa myös käytännössä riittäviin palveluihin, toimivaan omatyöntekijätyöhön ja tuen jatkuvuuteen. Riskinä on, että asiakkaiden oikeudet eivät toteudu yhdenvertaisesti ilman riittäviä resursseja ja selkeitä toimintamalleja.

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Silta-Valmennusyhdistys pitää pykälän lisäämistä lähtökohtaisesti kannatettavana. On tärkeää, että sosiaalihuollon tehtävä hyvinvoinnin, osallisuuden ja arjen toimintakyvyn vahvistajana tunnustetaan nykyistä selkeämmin osana hyvinvointialueiden lakisääteisiä tehtäviä. Yhdistys pitää myönteisenä sitä, että hyvinvoinnin edistämistä tarkastellaan laajasti ja ennaltaehkäisevästi. Sosiaalihuollon näkökulmasta hyvinvoinnin edistäminen tarkoittaa erityisesti varhaista tukea, yhteisöllisyyden vahvistamista, syrjäytymisen ehkäisyä sekä ihmisten osallisuuden ja arjessa selviytymisen tukemista. Tämä on tärkeää erityisesti pitkäkestoista tukea tarvitsevien henkilöiden, lapsiperheiden, vammaisten henkilöiden sekä muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien näkökulmasta.

Silta-Valmennusyhdistys katsoo kuitenkin, että säännöksen vaikuttavuus jää epävarmaksi, mikäli hyvinvoinnin edistämisen sisältö, vastuut ja käytännön toteutus jäävät liian yleiselle tasolle. Hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä konkreettisin, saavutettavina ja riittävästi resursoituina palveluina sekä aidosti monialaisena yhteistyönä kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestötoimijoiden välillä.

Yhdistys pitää tärkeänä, että järjestöjen ja yhteisöllisen työn rooli tunnustetaan osana hyvinvoinnin edistämistä. Monille ihmisille matalan kynnyksen kohtaamispaikat, yhteisöllinen toiminta ja rinnalla kulkeva tuki ovat keskeinen osa hyvinvointia ja osallisuutta sekä ehkäisevät raskaampien palvelujen tarvetta.

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen roolien täsmentäminen sekä hallinnollisen kuormituksen vähentäminen ovat kannatettavia tavoitteita, mutta esitys on varsin tulkinnanvarainen. Riskinä on, että palvelutarpeen arviointia ei tehdä riittävällä tasolla ja palvelua tarvitsevat henkilöt eivät saa niitä.

Ehdotusten toteutuminen edellyttää kuitenkin riittäviä henkilöstöresursseja, osaamista ja toimivia yhteistyörakenteita. Yhdistys korostaa erityisesti pitkäjänteisen, rinnalla kulkevan ja asiakkaan kokonaistilanteen huomioivan tuen merkitystä paljon tukea tarvitsevien henkilöiden kohdalla.

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että varhaisen tuen vahvistaminen, palvelujen selkeyttäminen ja perheiden oikea-aikaisen tuen parantaminen ovat tärkeitä tavoitteita. Ehdotuksen toteutuminen edellyttää kuitenkin riittäviä resursseja, toimivaa palveluohjausta ja matalan kynnyksen tukea. Yhdistys korostaa erityisesti paljon tukea tarvitsevien perheiden pitkäjänteisen ja monialaisen tuen tarvetta. Ehdotus antaa hyvinvointialueille liikaa väljyyttä ja voi johtaa palvelujen supistumiseen. Taloudellisen tuen osalta on tärkeää, että myöntämisperusteet ovat selkeitä ja asiakkaiden yhdenvertainen asema toteutuu eri hyvinvointialueilla.

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että ehdotus jää sisällöltään ja toteutukseltaan osin epäselväksi sekä sisältää riskejä henkilöille, jotka tarvitsevat tukea. Erityisesti kuntouttavan työtoiminnan lain kumoamisen sekä sosiaalisen kuntoutuksen nykyisten rakenteiden purkautumisen jälkeen jää epävarmaksi, millä konkreettisilla palveluilla turvataan pitkäkestoista tukea tarvitsevien henkilöiden palvelut, osallisuus ja vaiheittaiset etenemispolut. Silta-Valmennusyhdistys korostaa, että kuntouttava työtoiminta on monille ollut tärkeä osa arjen rytmin, toimintakyvyn, sosiaalisten suhteiden ja osallisuuden vahvistamista. Vaikka nykyjärjestelmässä on kehittämistarpeita, sen poistuminen ilman riittävän selkeää ja resursoitua korvaavaa palvelua voi lisätä kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien henkilöiden riskiä jäädä palvelujen ulkopuolelle.

Yhdistys pitää myös sosiaalisen kuntoutuksen merkitystä keskeisenä osana asiakkaiden toimintakyvyn, arjen hallinnan ja yhteiskuntaan kiinnittymisen tukemista. Monille asiakkaille sosiaalinen kuntoutus on ollut välttämätön matalan kynnyksen tuki tilanteissa, joissa siirtyminen koulutukseen, työelämään tai muihin palveluihin edellyttää pitkäjänteistä ja vaiheittaista etenemistä.

Osallisuuden käsitteen osalta on huomattava, että se on muotoiltava siten, että vammaispalvelulain mukainen osallisuuden tuki on edelleen saatavilla vammaisille henkilöille.

Nykyiselläänkään moni hyvinvointialue ei ole tarjonnut sosiaalista kuntoutusta; lakiesitys syventää alueellista eriarvoisuutta. Valtakunnallinen ohjeistus ja pitkä siirtymäaika uuden palvelun toteuttamiseksi ovat välttämättömiä. Esitys sisältää riskin pitkiin katkoksiin palveluissa sekä niiden päättymisen kokonaan.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Silta-Valmennusyhdistys korostaa yleisesti luvun 3 osalta, että sosiaalihuollon palvelujen uudistamisessa tulee turvata asiakkaiden oikeus pitkäjänteiseen, tarpeenmukaiseen ja matalan kynnyksen tukeen. Erityisen tärkeää tämä on monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla. Yhdistys pitää myönteisenä tavoitteita palvelujen selkeyttämisestä, varhaisen tuen vahvistamisesta ja hallinnollisen työn vähentämisestä. Samalla yhdistys pitää tärkeänä, että uudistus ei johda palvelujen sisällölliseen ohentumiseen tai asiakkaiden tuen heikkenemiseen käytännössä.

Silta-Valmennusyhdistys korostaa yhteisöllisen työn, sosiaalisen kuntoutuksen, järjestölähtöisen tuen sekä turvallisten palvelupolkujen merkitystä osana sosiaalihuoltoa. Monien ihmisten tilanteet edellyttävät vaiheittaista etenemistä, luottamuksellisia asiakassuhteita ja rinnalla kulkevaa tukea, joita ei voida korvata pelkästään palvelurakenteita keventämällä. Lisäksi yhdistys pitää tärkeänä, että hyvinvointialueilla on riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit uudistuksen toimeenpanoon. Ilman riittäviä resursseja riskinä on asiakkaiden yhdenvertaisuuden heikkeneminen sekä palvelujen alueellinen eriytyminen.

Lakiesityksen suhde muuhun lainsäädäntöön on selkeytettävä.

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys pitää ehdotuksia pääosin selkeyttävinä ja oikeansuuntaisina. Neuvonnan, ohjauksen ja varhaisen tuen vahvistaminen sekä yhteyden saamisen helpottaminen sosiaalihuoltoon ovat näkökulmasta kannatettavia tavoitteita. Yhdistys korostaa kuitenkin, että ehdotusten toteutuminen käytännössä edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja, saavutettavia palveluja ja toimivaa palveluohjausta. Erityisesti paljon ja pitkäkestoista tukea tarvitsevien henkilöiden kohdalla ensimmäinen kontakti sosiaalihuoltoon on keskeinen palveluihin kiinnittymisen kannalta.

Silta-Valmennusyhdistys pitää tärkeänä, että tuen tarpeen arviointi tehdään ihmisen kokonaistilanne huomioiden ja riittävän varhaisessa vaiheessa. Arvioinnissa tulee huomioida myös toimintakykyyn, osallisuuteen, mielenterveyteen, päihteiden käyttöön, asumiseen ja arjen hallintaan liittyvät tarpeet.

Lisäksi yhdistys korostaa matalan kynnyksen palvelujen, rinnalla kulkevan tuen ja yhteisöllisen työn merkitystä erityisesti tilanteissa, joissa asiakkaalla on vaikeuksia hakeutua palveluihin tai sitoutua niihin ilman pitkäjänteistä tukea.

Silta-Valmennusyhdistys pitää myönteisenä sitä, että sosiaalihuollon palveluissa pyritään irtautumaan velvoittavuudesta ja vahvistamaan asiakkaan osallisuutta sekä vapaaehtoisuuteen perustuvaa tukea. Erityisesti sosiaalisen kuntoutuksen ja toimintakyvyn tuen näkökulmasta luottamukseen perustuva työskentely voi vahvistaa sitoutumista ja kokemusta osallisuudesta. Samalla yhdistys pitää tärkeänä, että työelämään suuntaavissa palveluissa säilyy riittävä rakenteellisuus ja tavoitteellisuus. Monien henkilön kohdalla palveluihin kiinnittyminen edellyttää edelleen selkeitä rakenteita, jatkuvuutta ja aktiivista tukea, jotta palvelupolut eivät katkea kaikkein haavoittuvimmissa elämäntilanteissa.

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että ehdotukset sisältävät riskin siitä, että päätöksenteko siirtyy liian kauaksi henkilöstä itsestään. Omatyöntekijä tulisi edelleen nimetä ja ko. työntekijän tulisi saada päätöksenteko-oikeus tai ainakin ko. työntekijän tulisi olla rakenteellinen osa päätöksentekoa.

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys pitää asiakastietojen kirjaamista koskevia ehdotuksia pääosin kannatettavina. Päällekkäisen kirjaamisen vähentäminen voi lisätä työntekijöiden mahdollisuuksia asiakastyöhön. Yhdistys korostaa kuitenkin, että kirjaamisen tulee edelleen turvata asiakkaan oikeusturva, palvelujen jatkuvuus ja henkilön kokonaistilanteen huomioiminen. Erityisesti paljon tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla laadukas kirjaaminen on tärkeää palvelujen yhteensovittamisen sekä asiakkaiden oikeuksien kannalta.

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

Silta-Valmennusyhdistys suhtautuu erittäin kriittisesti asiakasmaksuihin ehdotettuihin korotuksiin. Maksujen korottaminen vaarantaa erityisesti pienituloisten, paljon palveluja tarvitsevien sekä haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten mahdollisuuksia hakeutua tarvitsemiinsa palveluihin. Yhdistys korostaa, että sosiaalihuollon palvelujen tulee olla aidosti saavutettavia eikä asiakasmaksujen tule muodostaa estettä avun saamiselle. Riskinä on, että maksujen korotukset lisäävät henkilöiden taloudellista kuormitusta, viivästyttävät palveluihin hakeutumista ja johtavat ongelmien vaikeutumiseen. Korottamisen sijaan, maksuja tulisi paljon palveluja tarvitsevien osalta kohtuullistaa. Silta-Valmennusyhdistys pitää tärkeänä, että muutosten vaikutuksia seurataan erityisesti paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden, lapsiperheiden, vammaisten henkilöiden ja pienituloisten näkökulmasta.

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että esitysluonnos ei anna kaikilta osin riittävää tai realistista kuvaa lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista.

Yhdistys pitää puutteellisena erityisesti sitä, että vaikutusarvioissa korostuvat lyhyen aikavälin säästövaikutukset, kun taas pitkän aikavälin vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin, palvelutarpeiden kasvuun ja raskaampien palvelujen käyttöön arvioidaan niukasti. Esityksessä jää epäselväksi, millaisia kustannuksia voi syntyä tilanteissa, joissa varhainen tuki, sosiaalinen kuntoutus tai matalan kynnyksen palvelut heikkenevät.

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että vaikutusarvioissa ei riittävästi huomioida paljon ja pitkäkestoista tukea tarvitsevien henkilöiden palvelupolkujen katkeamisesta aiheutuvia seurauksia. Riskinä on, että palvelujen heikentyminen lisää kriisiytymistä, toimeentulotuen tarvetta, erikoissairaanhoidon käyttöä, asunnottomuutta sekä muita korjaavien palvelujen kustannuksia.

Esityksessä arvioidaan, että palveluun osallistuvien määrä vähenee noin 10 prosentilla velvoittavuuden ja taloudellisten kannusteiden poistuessa. Tämä tarkoittaa noin 2 300 henkilöä, joiden osalta hyvinvointialueet eivät enää vastaisi palvelujen järjestämisestä. Samalla säästöjä syntyy palvelun kevyemmästä sääntelystä ja alemmista asiakaskohtaisista kustannuksista. Käytännössä säästöjä syntyy siis osittain siitä, että palveluja käyttää jatkossa pienempi joukko asiakkaita ja palvelun sisältöä voidaan keventää.

Vaikutusarvioinnin ongelmana on, että samalla kun säästöjä arvioidaan tarkasti, esityksessä todetaan avoimesti, ettei käytettävissä ole riittävää tietoa siitä, miten velvoittavuudesta luopuminen vaikuttaa palveluihin osallistumiseen tai millaisia pidemmän aikavälin vaikutuksia muutoksella on ihmisten hyvinvointiin ja palvelutarpeisiin. Esityksessä jää epäselväksi, mitä tapahtuu niille henkilöille, jotka eivät enää hakeudu palveluihin tai sitoudu niihin ilman nykyisiä rakenteita ja kannusteita. Yhdistys pitää puutteena myös sitä, että järjestöjen, yhteisöllisen työn ja ennaltaehkäisevien palvelujen taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä arvioidaan esityksessä varsin rajallisesti. Lisäksi hyvinvointialueiden tosiasiallisia mahdollisuuksia toteuttaa uudistukset säästöpainneiden keskellä ei arvioida riittävän realistisesti.

Silta-Valmennusyhdistys korostaa, että taloudellisia vaikutuksia tulisi arvioida laajemmin ihmisten hyvinvoinnin, palvelujen saavutettavuuden, yhdenvertaisuuden ja pitkäaikaisten yhteiskunnallisten kustannusten näkökulmasta, ei ainoastaan välittömien säästöjen perusteella.

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Osittain ei

Perustelut tiiviisti?

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että esitysluonnos antaa vain osittain riittävän kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista. Muutokset saattavat olla perusteltuja pitkällä aikavälillä harvoin ja vain yhdenlaista tukea tarvitsevien henkilöiden ja perheiden tilanteeseen, mutta paljon tukea tarvitsevien perheiden ja henkilöiden elämään vaikutukset tulevat olemaan kohtuuttomat. Lakia annettaessa on välttämätöntä asettaa toteutumiseen laaja ja monipuolinen seuranta.

Yhdistys pitää puutteellisena erityisesti sitä, että vaikutuksia paljon ja pitkäkestoista tukea tarvitseviin henkilöihin arvioidaan melko yleisellä tasolla. Esityksessä jää osin epäselväksi, miten palvelujen muutokset vaikuttavat käytännössä ihmisten arjen turvallisuuteen, osallisuuteen, toimintakykyyn ja palvelujen jatkuvuuteen.

Silta-Valmennusyhdistys katsoo, että yhteisvaikutuksia tulisi arvioida nykyistä laajemmin erityisesti tilanteissa, joissa samanaikaisesti:

- sosiaalihuollon palveluja uudistetaan,

- hyvinvointialueisiin kohdistuu säästöpainetta,
- henkilöstöresurssit ovat riittämättömiä,
- palveluja siirtyy eri toimijoiden vastuulle.

Riskinä on, että palvelujen saatavuus heikkenee, palvelupolut katkeavat ja ihmisten tilanteet kriisiytyvät ennen riittävän tuen saamista. Yhdistys pitää tärkeänä, että vaikutusarvioissa huomioidaan nykyistä vahvemmin myös ennaltaehkäisevän työn, sosiaalisen kuntoutuksen, yhteisöllisen työn ja järjestötoiminnan merkitys ihmisten hyvinvoinnille.

Salmi Eeva
Silta-Valmennusyhdistys ry